

kizárólag
TOL

zslrt, mert ez
ges és kladós!
Benjámín nagyváradi
att készült, szigoruan
előírás szerint.
IG & HIENZ Cluj
8. Telefon 1-18.

ts Béla
ok és szalámigyrára
8. - Telefon 354.

sörendü szalmi gyártmá-
an Post i megrendelés-
iszlateladóknaak nagyár-
r bármilyen mennyiség-
רובו זיונאטרא ingyen.

Orth. aut. din Cluj.

birdetmény

hirtet f. é. szeptember
óti és egy t nitóái állásra,
k az államnyelv megfelelő
életmód. A megválasztot-
és délután külön-külön
Eletés havi 6-7000 lei.
estleg e. yéb nyelvisme-
telcsős életmódot igazoló,
totot fáltantető okmány-
ályzatok f. é. augusztus
aut. orth. izr. hitközség
(Dubalarilor 1.)
14-én.

Dr. Normand Izidor,
i.ksz. elnök.

rsutvonatok a francia
ökből:

Canada
Mexiko
aiti - Antillák
Igir - Tunisz
kikötőkbe.

és jegyekkel szolgál:
A. Bucurest.
Comédia
Transatbuc.
Bador 269

g kiváló

ör

Szerkesztőség kiadó
Hivatal és nyomda

Cluj-Kolozsvár, St. Baron
u. Pop. (Brassai-utca) 10.

Telefon: Szerkesztőség
és kiadóhivatal - 977
N. Sz. - 558

Leírások kizárólag a
szerkesztőséghez cím-
beadók. Kéziratokat nem
adunk vissza.

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁR.AK
Romániában

Egész évre - 850
Félévre - 460
Negyedévre - 240
Egy hónapra - 85
Egy szám ára pályaud-
varon és vidéken is 4 lei
Bukarestben - 5.-

Csehszlovákiában
Egy hónapra - 35.-
Egy szám - 150

1925 július 20 Hétfő

Cluj-Kolozsvár * VIII. évfolyam * 164 szám

5685. Thiamuz 28

Emberi Jogok Ligája, vagy párisi purimbál?

Mióta az Emberi Jogok Ligájának párisi főtitkára a „Quotidien”-ben elmondotta véleményét Romániáról, a bukaresti lapok erősen hajbakaptak. Guernut cikke körül, pro és kontra is, óriási sajtópolemia indult meg, amelynek során a lapoknak sikerült az ügy lényegét egészen elsikkasztani és az egész problémát mindenestül mellékvágányra terelni. Különösen a túlzó nacionalista organumok és közöttük elsősorban a „Cuvantul” nem amiatt keseregnek, hogy kár volt ennek az illusztris vendégnek az előadását megzavarni, kár neki alkalmat adni, hogy kellemetlen impressziókat gyűjtsön Romániáról, hanem ehelyett a legkülönfélébb szidalmakkal illetik a francia politikust és „a nemzetközi zsidóság inspektora” címmel és jelleggel ajándékozzák meg, természetesen ingyen és bérmentve, már ahogy az ilyenkor szokásos.

Ha valaki az olvasók közül nem tudná, hogy a francia forradalom, a szabadgondolkodás, a szabadközműveltség, Costa Foru, a német császár, a katonaszökevényesség és a zsidóság egy és ugyanaz a dolog, annak okulásképen leközljük a „Cuvantul Guernutról” szóló cikkének néhány érdekesebb részletét.

„Nem a konferencia meghívatása miatt — írja a Cuvantul — csapott ilyen nagy lármát ez a párisi Costa Foru, ez csak egy szimpla ürügy volt. Hiszen csak meg kellett figyelni, hogy kik csoportosultak a párisi szabadközműves-csillag köré: a francia forradalom eszméinek bukaresti szerelmesei és azok, akik magukat Franciaországnak a szerencsétlen Keletre kivetett száműzötteinek titulálják. Ezek az urak a háboru alatt részben katonaszökevények voltak, részben pedig amnesztiában részesült fegyencek. Ezek épp úgy, mint Guernut, a „Kaiser” mellett harcoltak éppen a francia szellem ellen. Az ő ligájuk és francia eszméjük csak egyszerű purimbál.

„Guernut valódi küldetése a romániai zsidók helyzetének megvizsgálása volt. Nem látott mást Romániában, csak antiszemitizmust, hiszen azért jött, hogy csak ezt lássa. Az an tiszemita mozgalomról írott és pittoresk részletekkel teli cikkét korántsem tartjuk katasztrófálisnak Románia szempontjából. Bármilyen extázisba is jöjjenek tőle, a Bukarestből Párisba származott „franciák”, a világnak mégis csak más a véleménye, mint Guernutnak, vagy Costa Forunak. Szokolov, a „cionistavezér”, egészen másképp nyilatkozott. Ő úgy találta, hogy Románia vendégszerető és türelmes a zsidókkal szemben. A két véglét között a közepen van az igazság és ezt az igazságot minden intelligens ember meg tudja találni.”

A „Cuvantul” cikkére mi csak egy sóhaj-
tással felelhetünk: Szegény Szokolov...

A dominionok nem írják alá a genfi szerződést

London, július 18. Az angol dominionok megtagadták a genfi jegyzőkönyv aláírását, azzal az indokolással, hogy a Népszövetség, Oroszország, Németország és Amerika nélkül mindinkább egy politikai érdekszövetséggé válik.

Augusztus 24-én ül össze a második internacionálé

Páris, július 28. A második internacionálé szocialista-kongresszus augusztus 21-étől 29-ikéig lesz Marsaillesben. Több, mint ezer delegátust jelentettek be erre a kongresszusra. Franciaországot Léon Blum és Paul-Boncourtt fogják képviselni. Belgiumot Vandervelde, Angliát Hendersohn és Tom Shaw, Németországot Breitscheid és Hilferding, Ausztriát Adler Frigyes és Oroszországot Csernov képviselik.

Amerika és Anglia visszavonulnak a kínai kérdésben

Egy kínai újságíró cikke a kínai zavargásokról

(London, július 18. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap minisztertanács volt Londonban, amely legelsősorban a kínai kérdéssel foglalkozott. Általános az a vélemény, hogy a kínai hatóságoknak kell dönteniük afölött, hogy vizsgálatot indítanak-e azt ottani zavargások és kilengések ügyében. Arról egyáltalán nem lehet szó, hogy a mostani alkotmány szerint a külföldi hatalmak a kínai hatóságokat a vizsgálat megindítására kényszerítik.

Az amerikai kormány a Washingtonból a szignatárius hatalmakhoz intézett jegyzékben hangsúlyozza, hogy a hatalmak nem akarnak a kínai közigazgatás fölött felügyeletet gyakorolni, sőt ellenkezőleg, a hatalmaknak az volna a feladatuk, hogy a kínai hatóságokat lehetőleg támogassák és erősítsék munkájukban.

Londonban rendkívül meg vannak elégedve Fleriot kínai francia követ beszédével. Fleriot már hosszabb ideje képviseli Franciaországot Kinában és beszédében a washingtoni paktum szignatárius hatalmait arra figyelmezteti, hogy a hatalmaknak nem szabad Kína ellenkei ellen cselekedni, mert ezzel veszélyeztetnék helyzetüket.

London, július 18. Egy Londonban élő kínai újságíró, Tang La Angli, a Foreign

Affaires című folyóiratban rendkívül érdekes tanulmányt írt a kínai zavargásokról. A cikkíró szerint valóban igaz az, hogy a külföldi gyárosok Kinában nem fizetnek rosszabbul, mint a kínai üzemek, de a kínai üzemeknél dolgozó munkások pátriarkális viszonyban vannak munkaadójukkal, és ezért sokkal könnyebben elviselik sorsukat. A bolsevisták a kínai népeknél sohasem fognak eredményeket elérni, mert ennek az országnak lakossága még nagyon műveletlen ahhoz, hogy a szocialista eszméket fölfoghassa.

Meg kell azonban gondolniok a fehér népeknek, elismerjék-e már végre a sárgák és feketék egyenjoguságát. Ha a fehérek azt hiszik, hogy a jövőben is folytathatják a többi népfajjal szemben politikájukat, akkor nagyon rosszul számítanak, mert harcra kerülhet a sor, amikor a sárgák és feketék, akik számbelileg tulsulyban vannak, könnyen fölényes helyzetbe kerülhetnek. A kínai zavargások elsimitásához szükség van az új kínai munkástörvényre, az exterritoriális jog azonnali törlesztésére és a teljes autonómia helyreállítására. Ha ezt a hatalmak nem teszik meg, akkor a kínai nacionalizmus olyan kitörése fog következni, amelyhez képest a boxerláadás csak gyerekjáték volt.

Radics István kegyelmet kapott

Belgrád, július 18. Horvász tárgyalások után a horvát parasztpárt és Pasicsek között létrejött a megegyezés, melynek részleteit már ismertettük. A tárgyalásokat Radics István öcsöse, Radics Pál végezte. A megegyezés egyik feltétele az volt, hogy a hűtlenség vádjával terhelt Radics Istvánt, a parasztpárt híres vezérét a megegyezés létrejötté után szabadon bocsátják. A Radics István szabadonbocsátását elrendelő kegyelmezési okmányt Sándor jugoszláv király tegnap aláírta. Radics a végzés alapján ma elhagyta fogságát.

Megszökött a jelzáloglevél-panama főrészes

Laprártáig még nem sikerült kézrekeríteni

(Bucuresti Bukarest, július 18. Az Uj Kelet tudósítójától.) Többizben közöltünk már részleteket arról a szenzációs hamisításról, amelyet a pénzügyminisztérium egyik tisztviselője Grigore Domboviceanu és annak barátja, Alexandru Lupescu, erdökerületi irodafőnök követtek el. A nyomozás még mindig nem derített fényt a bűnügy minden részletére, csupán annyit állapított meg, hogy a jelzáloglevelek hamisítását a két cinkostárs úgy követte el, hogy Domboviceanu a pénzügyminisztériumból rengeteg kitöltetlen jelzáloglevél-blankettát sikkasztott el, amelyeket aztán Lupescu egy arra a célra szolgáló számozógéppel, amelyet ugyancsak a pénzügyminisztériumból loptak el, kitöltött és a pénzügyminisztériumnál beváltott. A kötvények 1890 es kibocsátásuak, négyszázalékos jelzáloglevelek és azok szelvényeit az állam aranyban köteles fizetni. A nyomozás most főleg azt akarja kideríteni, hogyan tűnhetett el ilyen nagyértékű részvény mennyiség a pénzügyminisztériumból. Eddig azonban csupán annyit állapítottak meg, hogy a pénzügyminisztériumban milliós értékek heverték a fiókokban, még hozzá olyan helyiségekben, ahová mindenkinek bejárása volt.

vizsgálóbíró, hogyan őrizték a jelzálogleveleket és hogyan történtek a hamisítások. Gardianu a törvényszék épületébe hozta Domboviceanut és itt azt az utasítást kapta, hogy kísérje át a pénzügyminisztérium épületébe. Gardianu ekkor kocsiórt ment és megkért egy törvényszék folyosóján tartózkodó katonát, hogy amíg ő kocsiórt megy, vigyázzon Domboviceanura. A katona el is vállalta az őrzést, de alighogy a fogházor kocsiórt ment, egy észrevétlen pillanatban, amikor a katona elnézett, Domboviceanu eltűnt és a folyosókon keresztül, egy mellékkijárón kijutott az utcára.

Amikor Gardianu visszatért, eleinte azt hitte, hogy a sikkasztónak dolga akadt és várt pár percig. Mikor látta, hogy hiába várakozik, azonnal jelentést tett a vizsgálóbíróknak, aki telefonon intézkedett, hogy a rendőrprefektúra rendőröket és csendőröket küldjön Domboviceanu kézrekerítésére.

Délután négy óráig még nem bukkantak rá Domboviceanura.

A vizsgálóbíró intézkedett, hogy a tettestársait, nehogy ők is hasonlóan cselekedhesse-
nek, megvasalják. Ez intézkedést végre is hajtották. A pénzügyminiszter amikor értesülést szerzett Domboviceanu megszökéséről, a legnagyobb fokú hanyagságnak és komolytalanságnak minősítette a vizsgálatot.

A jelzáloglevelek panamája ügyében egyébként Domboviceanunak Mateiscuval való szem-
besítése alkalmával a vizsgálóbíró újabb szenzációs adatok birtokába jutott. Megállapítást nyert, hogy még egy bűntársuk van, akinek letartóztatása ügyében megtették az intézkedéseket. A pénzügyminiszter utasítására a jelzálogleveleket ezután a kincstári hivatalban fogják őrizni. Az értékpapírok átszállítása már folyamatban is van.

Gardianu fogházor felügyelete alatt Domboviceanut ma behozták a fővárosba a vacaresti fogházból, hogy újabban szembesítsék tettestársával és hogy a helyszínen vizsgálja meg a

IRÓK ÉS IRÁSOK

Tizenötperces rádiókonferansz Jack Londonról

René Lalou francia színésznő a napokban érdekes ujtást vezetett be a párisi rádióval. Megjelent a leadó állomáson és a tőzsdei és zeneszámok közé — bekiabálta Jack London, a világhírű amerikai író életrajzát. Jack London ma azok közé az írók közé tartozik, akik leginkább foglalkoztatják az olvasókat. Rendkívül eredeti és mély emberi vonatkozásokkal bíró állatregényei száz- és száz ezer példányban forognak közkézben, a világ minden nyelvén. A konferansz, amely tizenöt percig tartott, a következő érdekes adatokat közölte a nyilvánossággal:

Hölgyeim és Uraim!

Ne várják tőlem, hogy Jack Londonnak egész élettörténetét elmondjam tizenöt perc alatt. Ez az élet annyira tele volt megpróbáltatással és szenvedéssel, hogy több kötetet kellene róla írni. A Jack London megpróbáltatásai nem is egyszerű élmények és kalandok, hanem igazi ítéletek. Egyébként ezt majd önök is elbírálják.

Jack London San-Franciskóban született 1876-ban. Már gyermekkorában rengeteget kóborolt és egyedül nevelte magát. Tizenévesen korában végleg elhagyja szülővárosát. Ettől kezdve a következő mesterségeket űzi: rikkancs, olajozó, csempész, vámos, rakodómunkás, újságíró, szocialista agitátor, diák, féhérműtisztító, aranyásó, utkaparó. Végigjárta az egész Egyesült Államokat és Kanadát és ez az élete huszonéves koráig tart. Ekkor írja meg első könyvét a „Vissza a vadonba” című, amellyel első sikerét aratja. Ezután még tizenhat évig élt és ezalatt az idő alatt ötven kötetet írt meg. Teljesen érthető, hogy amikor 1916 november 22-én meghalt, az orvosok vérmérgezésen kívül teljes ideggyengeséget is konstataáltak.

Jack London pályáját két részre oszthatjuk: életének huszonéves esztendejében rengeteg élettapasztalatot szerez, amelyekből aztán a következő évben regényeinek tárgyát meríti. Néhány könyve nem is egyéb, mint előbbi életének hű tükrök. Így a „Martin Eden”, amely szinte önéletrajznak mondható, a „Jean la Goutse”, amely az alkoholista London vallomását tartalmazza, a „Vas-sarok”, amelyben a szocialista agitátor beszél, végül a „Csillagok csavargója”, amely a lélekvándorlásban való hitét aposztrofálja.

A legeredetibbek azonban azok a könyvei, amelyben egészen új és szokatlan szereplőket vezet be az irodalomba: — az állatokat. Valamikor, életének egyik legkalandosabb szakában ugyanis London bebarangolta Aluskát, ahol megható közel ségbe, mondhatni barátságba került a farkasokkal és a kutyákkal. De itt ismerte meg az ősebert is, aki azon a vidéken meg mindig létezik és még mindig olyan magárahagyottan verekszik az öt körülvevő elemi erővel, mint évezredekkel ezelőtt. Ezen a hideg földrészen az embernek, ha fenn akarja tartani magát, ki kell ismernie az állatok ösztöneit. Ennek a megismerésnek szenteli London a legszebb könyveit. „Jerry”, ez a pompás írlandi kutya, valóságos Ulyssesszé lesz az író tolla alatt.

A „Mihály a cirkuszi kutya” című könyvében Alaszka rettenetes képét adja: „Borzalmas halottakat láttam — írja London — és még borzalmasabb csonkításokat. Láttam lágyult agyu embereket, akik felakasztották magukat, mert nem volt senki, aki egy jó szót szolt volna hozzájuk.

Láttam embereket, akik a rettenetes félelem és kínlás folytán megőrültek és állati hangon ordítottak. Láttam néger leányokat és fiukat, akiket rinocerosz-korbáccsal ütöttek és darabokban szakadt le a hus róluk. De ez mind nem hatott meg annyira, mint Mihály a cirkuszkutya, aki egy nevető közönség előtt olyan komikus és szomorú mozdulatokat végez, amiket, ha nem kényszerítenek rá, semmiesetre nem csinálna.”

Az Egyesült-Államokban Jack London emlékére klubot alakítottak, amely az állatszerepeltetések ellen küzd.

LIGETI JÓZSEF: A MA TÁNCA. Ligeti József, a kolozsvári román operaház balletmestere

érdekes és tanulságos könyvet adott ki a tánc eredetéről, fejlődéséről és ennek az eléggé nem méltatott művészetnek jelenlegi állásáról. Ligeti könyvében a legegyszerűbb és legvilágosabb eszközökkel sorakoztatja fel azokat a főleg lélektani természetű motívumokat, melyekből a tánc, mint az életérzés legprimitívebb megnyilvánulása eredt s napjainkig, mint az erotikus életöröm, vagy mint a tragikus érzelmek kifejezője önálló művészetté fejlődött. Mindenesetre igen értékes vezérkönyv a Ligeti József könyve a laikus közönség számára is, mely még manapság is, a táncot egyszerű szórakozásnak tekinti, ahelyett, hogy az emberi lélek legközvetlenebb, mert kizárólag testi mozdulatokban megnyilvánuló kifejezőjének tekintené. A táncnak is megvannak a maga alkotói, költői, interpretátorai, mint a művészetek minden más ágának s egy-egy művészi mozdulatban a fantáziának, a belső hevületnek, a vágyának és lemondásnak ép olyan gazdagsága rejtélődhet, mint egy zenei mű-

ben, vagy egy költeményben. Ligeti könyve mind-
ezt igen egyszerű, de annál választékosabb eszközökkel ismerteti meg olvasóival. A tánc fejlődésére vonatkozó történelmi anyag is igen választékosan és kellő ökonómiával van összehordva. És ez nem kis érdem. A könyv kiállítása, reprodukciói már kevésbé mondhatók sikerültnek.

HÉTFŐI LEVELEK. Osváth Kálmán heti folyóirata rövid időn belül közkezdelt lett a magasabb irodalmi ízlésű közönség körében. A „Hétfői levelek” bátor, támadó és kritizáló hangja sohasem távolodik el a legtisztább ízlés hatásvonalától; s szerencsésen egyesíti — úgy társadalmi, mint kulturális és irodalmi vonatkozásban — az „esprit” könnyedségét a komoly mélységgel. Szemléltető és szemléltető rovatok gazdagsága, egy fölényes intelligenciája, eredetien gondolkodó kultúrember mindig friss szempontjai olyan érdekessé teszik ezt a folyóiratot, hogy népszerűsége minden tekintetben igazolva van.

A magyar fogorvosok egyesülete emberölésért feljelentett egy fogtechnikust

Egy halálosvégű foghuzás bűnvádi következményei

(Budapest, július 18. Az Új Kelet tudósítójától.) A Magyar Fogorvosok Egyesülete már régebbi idő óta harcot hirdet az államilag nem vizsgázott fogtechnikusok ellen, akik a fogorvosok vádjára jogosulatlanul és hivattóság nélkül súlyos kimenetelű fogműtéteket is végeznek. A fogtechnikusoknak pedig csupán technikai munkát szabad végezniük. Már hónapokkal ezelőtt számos följelentést tettek a fogorvosok államilag nem vizsgázott fogtechnikusok ellen, akik ilyen műtétekre merészkedtek. Tizenöt ilyen esetben már át is tette a rendőrség az ügyet a büntető járásbíróra, ahol a közeljövőben meg is tartják ennek a tizenöt ügynek a tárgyalását. Sok esetben azonban nem sikerül rábizonyítani a fogtechnikusokra, hogy orvosi díjazásért végeztek fogorvosi műtéteket, mert a legtöbbet azzal védekeztek, hogy szivességből és nem honoráriumért végezték a műtéteket.

Ma este a Magyar Fogorvosok Egyesületé-

nek gazdasági szakcsoportja nevében Gyenes Ferenc dr., az egyesület ügyésze megjelent a rendőrségen és bűnvádi feljelentést tett Székely László fogtechnikus ellen, akinek az Erdélyi-utca 19. és az István-ut 24. szám alatt van rendelője. Mielőtt ezt a feljelentést a Fogorvosok Egyesülete megtette, jegyzőkönyvet vett föl arról az esetről, amelynek tragikus kimenetelét a rendőrségnek ma bejelentette. Ezt a jegyzőkönyvet Pressburger Adolf, Vay Ádám-utca 3. szám alatt lakó kereskedőnek lakásán vették föl 1925 június 16-án, Pressburger Adolfnak a fia, Pressburger Ödön ugyanis behalt azokba a foghuzásokba, amelyeket rajta Székely László végzett.

A főkapitányság központi ügyeletének vezetője a Fogorvosok Egyesületének följelentése alapján intézkedett, hogy Székelyt állítsák elő a főkapitányságra. Nyomban detektívek mentek ki Székely lakására, de az éjszaka folyamán még nem sikerült őt előállítani.

Megoldódott

a repülőgépen történt gyilkosság rejtélye

A tettes a pilótát is meggyilkolta

(Bécs, július 18. Az Új Kelet tudósítójától.) Néhány hét előtt az Új Kelet részletesen beszámolt arról a titokzatos gyilkosságról, amely a jugoszlávai Vognya község határában történt és amelyre mind a mai napig nem sikerült világosságot deríteni. A község közelében egy megesonkított férfi hulláját találták, akinél semmiféle iratot nem találtak és a személyazonosságát mind a mai napig nem sikerült megállapítani. Ugyanebben az időben egy másik gyilkosságról is írtunk, amely egy repülőgépen történt és a meggyilkolt holttestét Sopron körül a mezőn találták meg. Mindkét gyilkosságot igen gyanús és titokzatos körülmények között hajtották végre és dacára annak, hogy mind a két eset kivizsgálására az egész nemzetközi rendőrséget mozgósították, még nem sikerült kibogozni a rejtély összekuszált szárait.

A bécsi rendőrség összefüggést keresett a vognyai és a sopron melletti gyilkosságok között és állítólag már a nyomozás első perceiben világossá vált, hogy a két gyilkosságnak szorosan köze van egymáshoz és azt előre megállapított terv szerint hajtották végre. A bécsi rendőrség ugyanis kiderítette, hogy május 30-án a nemzetközi repülőjárat 71. számú gépe, amelynek jelenleg Lodge-mann Herbert bécsi gyáros tulajdonosa, egy Lasker John nevű strassburgi gyémántkereskedővel Budapestre indult, ahol a dusszagdag gyémántkereskedőnek nagyobb üzleti ügyeket kellett volna lebonyolítania. A gépet Büchler Ferenc bécsi pilóta vezette. A gép indulását jelentették Budapestnek, azonban a jelzett repülőgép sohasem érkezett meg. Budapestről közölték a bécsi rendőrséggel, hogy a jelzett számú repülőgép nem szállt le. Nemrégiben a francia hatóságok felhívást intéztek a közép-európai rendőrségekhez, hogy nyomozzanak Lasker John gyémántkereskedő után, aki néhány hónap előtt üzleti körútján titok-

zatos körülmények között eltűnt. A rendőrség nyomban összefüggést talált a Sopron és Vognya melletti gyilkosságok között és a bécsi nyomozás kiderítette azt is, hogy a repülőgépen Bécsből egy Szawis Lajos nevű egyén is utazott. Laskernál 20.000 frank értékű aranyáru és harmincmillió frank értékű gyémánt és briliánsok voltak. Laskerrel együtt eltűnt a repülőgép pilótája, valamint az óriási értékű briliáns áru és maga a repülőgép is. Mivel sem a Sopron mellett talált holttest, sem a Vognya mellett talált hulla személyazonosságát nem sikerült megállapítani, elrendelték a hullák agnoszkálását, mivel konkrét adatok állnak a rendőrség rendelkezésére, hogy a Vognya mellett talált holttest Büchler Ferenc bécsi pilótával azonos, míg a soproni gyilkosság áldozata Lasker John gyémántkereskedő. A pilótát keresték Bécsben, a szülei azonban azt a felvilágosítást adták, hogy néhány hónap előtt nyomtalanul eltűnt és azóta nem adott életjelet magáról. Ez az újabb felfedezés is elősegíti a rendőrség munkáját. A bécsi rendőrség azt hiszi, hogy a repülőgép harmadik utasa Sopron felett anélkül, hogy a pilóta észrevette volna, kirabolta a gyémántkereskedőt és holttestét ledobta a repülőgépről, majd ezután kényszerítette a pilótát, hogy Jugoszláviába repüljön vele és a szerémségi Vognya község határában őt is eltette láb alól.

Az a feltevés, hogy a pilóta bűntársa lehetett a gyilkosnak, megdőlt, mert tanuk jelentkeztek, akik emlékeztek arra, hogy a repülőgép Sopronon túl leszállt és onnan délfelé vette útját. A bécsi rendőrség most azon fáradozik, hogy Szawis Lajos tartózkodási helyét kinyomozza. A belgrádi rendőrség a napokban helyszíni szemlét tart a vognyai gyilkosság színhelyén és az után kutatnak majd, hogy nem-e találhatók a vidéken egy felgyújtott repülőgép roncsai, mert az a feltevés is felmerült,

hogy a repülőgépet Vo felgyújtotta, hogy a ny zációs gyilkossági ügyb őrséget mozgósították é tatnak a gyilkos után

Az öregs

Minden örömnk magvát. Ezt az igazsá és költők az élet hiába szokták felhasználni. viz nyujt, szomjam he mondja Madách is, aki ben látta az életet. A szemben úgy formálja nyét, hogy minden tra csirája is. S bizonyos, és a szélső optimizmus valami, amit az élet ér

Ezt a bevezető elm újabb vívmánya váltot fiolákban bocsátja u életrelaxirt, melyről ré álmag világitásu f daltos mágusok s kabbalak ácsoldtak n ban. Az öregek, aki örömeit, minden bizn ezt a hirt s aki majd ifjodás lehetőségével. bereket mindig az ism ladott dolgok érdeklie eredményü cselekedete költeményben megdics tényleg annyira eldora csak képzeletünkkel amit az ifjuság fogal himével, nyáresték ill ságával hoznak költői csak kényszerképzet, véért kialakult s meg

Alighanem. Szép, ezzel szemben az öreg milyen szemszögéből milyen testi és szelle ifjuságot és éljük az lattal élünk: ha van r'zsa az özne is. Lá az öst jobban kedvel

A megifjodás lehe agos értékeket rejt mert néha az ifjuság gát az egyén számára meivel felér. Én a érettséget és a szelie bizony többre becsü lángolását, néha oktali rendszerint mindig e ifjuság mindig türel életét, addig az öre az a kivételes erő is Csak önmagunk és az ered az a felfogás is értelemben véve — része. Nem: az ifjuság szenved, mert duzzad lanságainál fogva j mindenkor társadalmi tételek ostoresapását, bácsal csapnak rá é csöpögtetnek.

Az ifjuság rendsz dithirambusa kegyetle megakadályozza itélet ban. Ha Rómeó törté szép, de ostobácskán nem-e késő belátás vissza cselekedetére? nek csapongó képzele harci készségét anny ritka esetben alkalma itélésére — és östör teret engedne az izlé melyről jövő, tehát önmaga és mások fel kétségtelen, hogy az erőinek egyike, mert a cselekvéshez és a séges legtöbb érzéken ez még nem jelenti teljesen ekvivalense kevesebb volna, mint pontot lehetne felve előnybe helyezi az nak tudata, hogy az

Ma van a HERZL emlékmatiné Str. Váli (Patak-u. 5/a) kezdete pontban féltizenegy órakor délelőtt Ma

Ligeti könyve mind-
alasztékosabb eszkö-
l. A tánc fejlődésére
gen választékosan és
va. És ez nem kis ér-
reprodukción már ke-

sváth Kálmán heti
kedvelt lett a maga-
körében. A „Hétfői
záló hangja sohasem
és hatásvonalától; s
ársadalmi, mint kul-
sban — az „esprit“
sággal. Szemlélt és
egy féltényes intel-
dó kultúrember min-
dekkessé teszik ezt a
minden tekintetben

e nikust yei

névben Gyenes
yése megjelent a
entést tett Székely
kinek az Erdélyi-
szám alatt van
lentést a Fogorvo-
egyzőkönyvet tett
a tragikus kimene-
jelentette. Ezt a
adolf, Vay Ádám-
eskedőnek lakásán
6.án, Pressburger
Ödön ugyanígy bele-
amelyeket rajta

ügyeletének veze-
etének följelentése
székelyt állítsák elő
detektívek mentek
éjszaka folyamán
ani.

télye

tűnt. A rendőrség
a Sopron és Vognya
a bécsi nyomozás
ögépen Bécsből egy
utazott. Laskernál
a és harmincmillió
nskő volt. Laskerral
a, valamint az óriási
repülőgép is. Mivel
lttest, sem a Vognya
osságát nem sikerült
ullák agnoszkálását,
a rendőrség rendel-
lett talált holttest
al azonos, míg a
Lasker John gyé-
teresték Bécsben, a
ást adták, hogy né-
eltűnt és azóta nem
ujabb felfedezés is
A bécsi rendőrség
armadik utasa Sop-
a észrevette volna,
és holttestét le-
tán kényszerítette a
iljön vele és a sze-
rában őt is eltette

a büntetése lehetett
tanuk jelentkeztek,
repülőgép Sopronon
ette utját. A bécsi
hogy Szawis Lajos
A belgrádi rend-
mlét tart a vognyai
an kutatnak majd,
én egy felgyújtott
eltevés is felmerült,

hogy a repülőgépet Vognya körül a rablógyilkos
felgyújtotta, hogy a nyomokat eltüntesse. A szen-
zációs gyilkossági ügyben az egész nemzetközi rend-
őrséget mozgósították és lázas tevékenységgel ku-
tatnak a gyilkos után Európa összes rendőrségei.

Az öregség dicsérete

Minden örömnök magátau rejti a tragikum
magvát. Ezt az igazságot a pesszimista bölcselők
és költők az élet hiábavalóságának hangsúlyozására
szokták felhasználni. „A kéjt, mit egy kortynyi
viz nyújt, szomjaim herével kell kiérdemelnem“ —
mondja Madách is, aki szintén elég komor színek-
ben látta az életet. A jézanabb optimizmus ezzel
szemben úgy formálja meg az életéről való vélemé-
nyét, hogy minden tragikumából kinőhet, az öröm
csirája is. S bizonyos, hogy a szélső pesszimizmus
és a szélső optimizmus között húzódik meg az a
valami, amit az élet értelmének nevezünk.

Ezt a bevezető elmélkedést Steinach professzor
újabb vívmánya váltotta ki belőlem, aki immár
fiokkban bocsájtja utjára az öregeket megifjító
életrelaxit, melyről régi bölcsök álmodoztak, mesék
álmataig világításu félhomályában szóltak cso-
dálatos mágusok s melyről legendák születtek,
kabbalák ácsoldták nagyon is tekintélyes számban.
Az öregek, akik visszavágyják az ifjúság
örömeit, minden bizonyon nagy heurékával fogadják
ezt a hirt s aki majd teheti közülök, él is a meg-
ifjodás lehetőségével. El vele, mert hiszen az em-
bereket mindig az ismeretlen, vagy a már megha-
ladott dolgok érdeklik, izgatják, viszik bele kétes
eredményű cselekedetekbe. Am vajjon az anyai
költeményben megdicsért, vágyott, irigylett ifjúság
tényleg annyira eldörög-e, mint ezt legtöbbször
csak képzeletünkkel hiszük? Az a sok illúzió,
amit az ifjúság fogalmához fűzünk — s tavaszok
himével, nyáresték illatával, virágos erők gazdag-
ságával hozunk költői vonatkozásokba — vajjon nem-e
csak kényszerképzet, a hasonlat szépségének ked-
véért kialakult s megrögzött előítélet bennünk?

Alighanem. Szép, szép az ifjúság, de szép lehet
ezzel szemben az öregség is, — minden attól függ,
milyen szemszögből nézzük, milyen körülmények,
milyen testi és szellemi viszonyok között éljük az
ifjúságot és éljük az öregséget. Hogy költői hason-
lattal éljünk: ha van varázsa a nyárnak, van va-
rása az ősznek is. Láttam már olyanokat is, akik
az ősz jobban kedvelték a tavasznál.

A megifjodás lehetősége, tehát egészen viszony-
lagos értékeket rejt magában. Annál is inkább,
mert néha az ifjúság sokkal több gyötrelmet tarto-
gat az egyén számára, mint amennyi lángoló örö-
meivel felér. Én a belátás mélységét, a nemes-
bizony többre becsülöm, mint az ifjúság nyers
lángolását, néha oktalan tűzét, mindig megható, de
rendszerint mindig esetlen akarásait. S míg az
ifjúság mindig türelmetlenséggel nézi az öregek
életét, addig az öregségben gyakran megvan még
az a kivételes erő is, hogy az ifjúságot megértse.
Csak önmagunk és az élet hiányos megfigyeléséből
ered az a felfogás is, hogy a szenvedés — fizikai
értelemben véve — elsősorban az öregség osztály-
része. Nem: az ifjúság minden tekintetben többet
szenved, mert duzzadó erőinél, természetes nyugta-
lanságainál fogva jobban és fájdalmasabban érzi a
mindenkor társadalmak korlátait, a szörnyű elő-
ítéletek ostorcsapását, melyek vágyaira szöges kor-
báccsal csapnak rá és küzdelmeinek lázába mérget
csöpögtetnek.

Az ifjúság rendszerint tultengő nemisége, a vér
dithirambusa kegyetlen járom az ifjúságon, mely
megakadályozza itéletének egészséges kialakulásá-
ban. Ha Rómeó történetesen eléri Juliáját, azt a
szép, de ostobácskának látszó szüzet, — vajjon
nem-e késő belátás keserűségével gondolt volna
vissza cselekedetére? Mert bizony az ifjúság, mely-
nek csapongó képzeletét, duzzadó erejét, eleven
harci készségét annyi dicséret illette, — csak igen
ritka esetben alkalmas saját igazi hajlamainak meg-
ítélésére — és ösztöne sokkal vitálisabb, mintsem
teret engedne az izlés, a helyes megítélés, az igazán
melyről jövő, tehát tartós érzések befolyásának
önmaga és mások felett. Am minden hibája mellett
kétségtelen, hogy az ifjúság az élet szent és nagy
erőinek egyike, mert hiszen az ifjúságban van még
a cselekvéshez és a novomok megértéséhez szük-
ságes legtöbb érzékenység és temperamentum. De
ez még nem jelenti azt, hogy az öregség ne volna
teljesen ekvivalense az ifjúság értékének, szépsége
kevesebb volna, mint az ifjúság. Egyetlen szem-
pontot lehetne felvetni, ami az ifjúságot esetleg
előnybe helyezi az öregséggel szemben. Ez an-
nak tudata, hogy az öregséghez közelebb a halál,

mint az ifjúsághoz. De az a szempont sem abszolút
érvényű, mert hiszen a halál természetes velejáró-
ja az életnek s néha — különösen korunkban
— nem is mindig az öregséghez van közel a
halál, hanem a háboru veszedelmével sujtott
ifjúsághoz.

Ismerve az emberi természetet, nagyon valószí-
nűnek látszik, hogy a Steinach elixirjével megfiata-
litott öregek megifjodásukkal járó biológiai és egyéb
lehetőségeket nem az ifjúság szebb és jobb oldalainak
kiaknázására fogják fordítani, hanem épen arra, ami
az ifjúságnak legszomorubb járuléka: tultengő vá-
gyak kielégítésére. Aligha akadnak olyanok, akik
élve a rövid tartamu lehetőségekkel, — az öregség
bölcsességét, belátását, halk finomságait, érzelmi
mélységét és tehetségét az ifjúság lendületével,

akaraterével párosítják és az öregséggel járó kon-
servatívizmuskat az ifjúság kivételes újszerete-
tével frissítik majd fel.

Gyakorlati eredményeiben, vagy legalább is az
eredmények etikai vonatkozásában ezért látszik
kissé problematikusnak Steinach megifjító elixirje-
nek értéke. A természet örök törvényeit lehet fel-
használni, hatalmas célok szolgálatába állítani, új
energiák forrásaivá mélyíteni, de divergens erők
egybefogása — alighanem disszonanciára vezet csak.

A tél nem párosulhat a nyárral, ősz a tavasszal.
Az élet szent és csodálatos egysége, mely bánat és
öröm, szenvedés és megújulás, tragédiák és kom-
édiák foglalata — nem csálható még, vagy ha
mégis megcsaljuk — feltétlenül hamis hangot ad.

Salamon László

Az összes francia repülőgépet Marokkóba küldik?

Pétain tábornok vissza akarja foglalni Tazát

(London, július 17. Az Uj Kelet tudósítójá-
tól.) A „Daily News“ jelentése szerint a francia
sajtó a tegnapi csufos vereség miatt követeli,
hogy Marokkóban mellőzzenek minden kímélet-
et és az összes repülőgépet küldjék le Afri-
kába. Pétain tábornok Marokkóba való utazása
előtt kijelentette, hogy egy egész hadtestet vet
Taza felé, amelyet feltételül vissza akar fog-
lalni. Az eddigi jelentések szerint június 30-ig
bezárolg a franciák 700 halottat és 3000 sebe-
sültet vesztek, ezerkivül 700 katona eltűnt.
Mint hogy azonban a súlyosabb harcok csak ju-
liusban kezdődtek, a veszteségek azóta legalább
ötszörösre emelkedtek. Ma már megállapították,
hogy a tazi francia municióraktárban kétszáz
fegyver és több ezer fegyver esett a rifkabilok
kezébe. A csütörtökről péntekre virradó éjszaka-
n a rifkabilok megtámadták a Tanger és
Tetuan között közlekedő autóbussz és két uta-
sát megölték. A francia közvélemény előtt a
marokkói hadjárat kezd mind népszerűtlenebbé
válni.

A budapesti ügyészség idézést küld Lehrer cardiffi címére

Nem fogják kérni Angliától a partratett Lehrer Árpád kiadatását

(Budapest, június 18. Az Uj Kelet tudósítójá-
tól.) Megírta az Uj Kelet, hogy az olasz hatóságok
utasítására a „Fiumana“ olasz kereskedelmi
hajó a közeli napokban Cardiffbe való érkezésekor
a hajón másodtisztai minőségben szolgáló Lehrer
Árpádot, a Somogyi-Bacsó-gyilkosság egyik gya-
nusítottját, ki fogja tenni az angol partokra.

A budapesti katonai ügyészség a híradás tudomá-
sági vétele után sürgős megkereséssel fordult a
cardiffi hatóságokhoz, hogy kiserjék figyelemmel
a partaszálló Lehrer Árpádot. Mint hogy a „Fiu-
mana“ behajózása csak napok kérdése, a katonai
ügyészség nem akart időt veszteni és ezért tartotta
szükségessnek az azonnal való intézkedést, ez azonban
mindenesetre csak ideiglenes intézkedés, ami addig
marad hatályban, míg Lehrer ügyében érdemleges
döntés nem történik.

Az érdemleges döntés során a katonai hatóságok
mérlegelni fogják, hogy a Lehrer ellen eddig
felmerült bizonyítékok elég súlyosak-e ahhoz, hogy
a kiadási eljárás megindulhasson. Ha a bizonyíté-
kok nem minősülnek elég súlyosoknak, akkor a katonai

ügyészség nem fogja kérni Lehrer Angliában való
letartóztatását és kiadatását, hanem a cardiffi ható-
ságok által megadott címre idézést fog Lehrernak
küldeni és abban az esetben az ő szabad akara-
tától fog függeni, hogy visszatér-e Magyar-
országba vallomástétel céljából.

A katonai ügyészségen napról-napra folynak a
Somogyi-Bacsó-ügyben való kihallgatások. A ta-
nuk között egy nyugalmazott főhadnagyt is meg-
idézték a katonai ügyészség, a főhadnagy azonban
az idézés ellenére sem jelent meg a kihallgatáson,
ellenben írásbeli nyilatkozatban kijelentette, hogy
a hivatalos titoktartás kötelezettsége eltiltja a val-
lomás megtételétől és a feloldást nem is kéri, mert
ebben az ügyben nem kíván vallomást tenni. A
főhadnagy vasárnap a nyilatkozat megtétele után
el is utazott Budapestre.

A katonai ügyészség most, mint hogy időközben
a hivatalos titoktartás kötelezettsége alól való föl-
mentés már megtörtént, megtette a lépéseket a fő-
hadnagy felkutatására és arra, hogy megkerülése
után kihallgatásra állítsák elő.

Több száz kivándorlási ügynök készül ellepni Erdély és a Bánát községeit

Röpirattengerrel árasztják el a falvak lakosságát. A magyar és német pártok ellenakciója

(Cluj-Kolozsvár, július 18. Az Uj Kelet tu-
dósítójától.) A Magyar Párt elnökségéhez néhány
nappal ezelőtt feltétlenül megbízható magánhelyről
az az értesítés érkezett, hogy az amerikai kiván-
dorlási irodák ágensei az őszi aratások befejezése
után egy méreteiben eleddig páratlan kampányra
készülnek. A tudomásra jutott haditervek szerint
több száz ügynök készül ellepni Erdélynek és Bá-
nátnak körülbelül 2500 magyar és németlakta
községét. Az előzetes propaganda máris megindult,
amennyiben az egyes irodák a legkülönbözőbb,
egyet-egyet ígérő röpiratok ezreivel árasztják el
a falvak tapasztalatlan, naiv lakosságát, hogy
hajlamosak tegyék őket a kivándorlás gondolatára.

A Magyar Párt elnöksége felismerte azt a ve-
szélyt, amit a tengerentúli idegenforgalom lelkiis-
záló kampánya magá-

ban rejt. Nyilvánvaló ugyanis, hogy az idei őszi
aratások mindenütt kedvezőtlenek, némely helyen
pedig egyenesen katasztrófálisak lesznek. Különösen
a szegényebborsu falusi lakosság a következő évre
igen nagy nehézségeknek néz elébe. A kivándorlási
irodák jól számítanak, mikor akciójuk kezdetét az
aratások utáni időszakra teszik, mert kétségtelen
az, hogy a nyomoruságos termés miatt anyagi
gondokba kerülő lakosság könnyen hisz majd az
ügynökök ígértbeli aranyhegyeiben.

Azonban a kisebb számu és a kompakt töme-
gekben élő szász és sváb tömegeket még sokkal
inkább fenyegeti a veszély, mint a magyarságot.
Éppen azért a Magyar Párt elnöksége átiratot in-
tézett az erdélyi német kisebbségi pártok központ-
jaihoz, melyben felhívja figyelmüket a készülő Ame-
rika-akcióra és egyben felkéri őket, hogy válasza-

iratokban közöljék idevonatkozó tapasztalataikat és értesüléseiket. Hangsúlyozza az átirat azt, hogy nem egy közös politikai manőverről van szó, mert a ki-vándorlás kérdését nem is szabad politikai, hanem inkább nemzetgazdasági szempontokból értékelni.

Bizonyosra vehető, hogy az erdélyi kisebbségi

pártok hatalmas ellenpropagandával felelnek a ki-vándorlási ügynek. Különösen a sváb néppárt fog erélyes intézkedéseket tenni, mert az impériumváltás óta eltelt hat esztendő alatt a svátság száma már eddig is jelentősen lecsökkent a kivándorlási láz következtében.

Mennyi jövátételt kaptak tíz hónap alatt a győztes államok

Tíz hónap alatt egymillió aranyárnyék folyt be jövátétel fejében

(Páris, július 18. Az Uj Kelet tudósítójától.)

A „Le Temps” részletes kimutatásban közli Parker Gilbert, a Davas-jövátétel végrehajtó bizottságának összehívását azokról a jövátételi összegekről, amelyek 1924 augusztus 1 és 1925 június 30-ika között folytak be és fizettek ki az összes államoknak. A kifizetett összegek kerek egymillió aranyárnyékot tesznek ki, nem számítva bele azokat a költségeket, amiket a bizottságok fentartására és egyéb költségekre fordítottak.

A kimutatás szerint általános jövátétel fejében 780,202,011 aranyárnyék folyt, melyből 669,856,082 aranyárnyék Németország fizetett be az esedékes 800 millió márká törlesztésére. 100 millió márkát a német vasutak fizettek reparáció fejében, 10 millió 161 ezer 525 márkát Belgium és Luxemburg fizetett jövátételi számlára, a részükre szállított szén ellenértékéül. 184,404 aranyárnyék különböző kamatok befizetéséből származnak.

A jövátételből a győztes államok a következőképpen részesültek:

Franciaország 335,506,390 aranyárnyékot kapott az elmúlt tíz hónapra, amelyből júniusra 27,064,837

aranyárnyékot esik.

Anglia 165,930,858 és 8,550,542 aranyárnyékot kapott.

Belgium 78,313,032 és 7,559,253 aranyárnyékot kapott.

Olaszország 51,739,283 és 2,967,853 aranyárnyékot kapott.

Szerbia 23,971,559 és 1,991,651 aranyárnyékot kapott.

Románia 6,212,355 és 1,148,779 aranyárnyékot kapott.

Portugália 4,054,284 és 365,332 aranyárnyékot kapott.

Japán 3,711,459 és 11,578 aranyárnyékot kapott.

Görögország 2,225,731 és 200,201 aranyárnyékot kapott.

A fenti összegeken kívül ugyancsak a jövátételi összegből még a következő kiadások történtek: reparációs bizottság költségei 5,208,601 aranyárnyék, a területi bizottság költsége 7,025,361 aranyárnyék, az ellenőrző bizottságé 70,000, a dunai bizottságé 216,106, különböző adminisztrációs költségek 2,856,073 aranyárnyék.

Symes kormányzóhelyettes tárgyal a zsidókkal

(Jeruzsálem, július 18. Az Uj Kelet tudósítójától.) Lord Plumer, Palesztina új kormányzójának hivatalbalépéséig a kormányzó ügyeit ideiglenesen — mint azt már jeleztük — Symes ezredes intézi. Ugyancsak Symes ezredes fogja, mint vezértitkár Plumer lord mellett Erec Jiszraél közigazgatását vezetni. Ebben a minőségében már meg is kezdte működését, amennyiben érintkezésbe lépett az összes számbavehető palesztinai közületek vezető egyéniségeivel. A napokban fogadta Ben Zvi, Kalwarisky és dr. J. Thon urakat, mint a Vaád Leumi képviselőit. Dr. Thon jelentést tett a Vaád Leumiba való választások előkészületeiről. Az eddig beérkezett jelentések szerint az országban ötven-ezren fognak résztvenni a választásokon. A küldöttség jelentette, hogy jóval többen bírnak választási jogosultsággal, azonban igen nagy számú választót technikai okokból nem lehetett bevezetni a választási listára.

Symes ezredes ebből az alkalomból kérdéseket intézett az országban élő zsidóság különböző árszálatairól, a zsidó rétegek egymáshoz való viszonyáról. Különösen érdekelte őt a zsidó munkásszervezetek és a vallásos csoportok közötti viszony. Megkérdezte, vajon van-e lehetőség arra, hogy a zsidó munkástömegek a

lakosság többi rétegeivel együttműködhessenek.

Ben Zvi felvilágosította az ezredeset a munkásszervezetek gazdasági törekvéseiről. Hangsúlyozta, hogy a munkások el vannak határozva a konstruktív munka teljesítésére és szívesen működnek együtt a zsidóság többi rétegeivel a zsidó nemzeti otthon felépítésében.

E jelentést nyomon követte egy beható hosszabb tanácskozás. A Vaád Leumi képviselői ezúttal is panaszt emeltek amiatt, hogy a zsidók alkalmaztatását a rendőri szolgálatnál éppen úgy mellőzik, mint egyéb közhivatalokban. Symes erre kijelentette, hogy már informáltatta magát e tekintetben. Örömmel adhatja tudtul, hogy legrövidebb időn belül a panaszkok okát meg fogják szüntetni.

Ugyanezen a napon jelentek meg a helyettes kormányzóknál Kuk főrabbi, Franck rabbi és Weber titkár, akik üdvözölték az ezredeset és annak a reményüknek adtak kifejezést, hogy új hatáskörében is érvényesíteni fogja közismert igazságosságát. Symes ezredes válaszában kijelentette, hogy az igazságosságnak és a jognak az a szelleme, amely által Sir Herbert Samuel vezette magát, a jövőben is Erec Jiszraél közigazgatásában irányadó fog maradni. Ettől a politikától soha nem kíván eltérni.

megindította a nyomozást. Löbl sérülési sulyosak, de nem életveszélyesek.

* **Temesvári előfizetőinkhez!** Temesváron Bachus János az Uj Kelet kézbesítője (lakik II. Burkus-u. 19., napközben a Lloyd-kávészálla előtt újságbódében), aki a kézbesítésre vonatkozó mindennemű észrevételt elintézi.

PODOL Ideális lábapoló szer,

izzadó és egészséges lábnak egyaránt fontos. A legmakacsabb lábizzadást is azonnal szünteti. Lábégést, tyukszemet, bőrkeményedést elmulasztja s amellet a lábát nem szájtja, hanem puhán tartja. Ára 30 lej. Kapható gyógyszerárakban és drogueriában. Készíti: Csanda gyógyszerár, Oradea Mare.

Fontos! Menetjegyek Fontos!

kaphatók az utazóközönség kényelmének teljes ki-előltetésére, bel- és külföldi utazásoknál, minden osztályra, vasuti, tengeri és légi utakra az „Agentia Wagon Lits”-nél Cluj, New-York szálloda.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja
Zszerkesztők: Giszkalay János és dr. Martos Ernő
Felelős szerkesztő Dr. Martos Ernő
Előfizetési árak: Egy hónapra 85 lej, negyedévre 240 lej, félévre 460 lej, egész évre 850 lej.
Az Uj Kelet cikkeinek utányomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

Vasárnap

5685. Tamasz 27.
1925. július 19.

Hétfő

5685. Tamasz 28.
1925. július 20.

— **Sir Herbert Samuel jövő terve.** Jeruzsálemből jelentik: Sir Herbert Samuel elutazása előtt látogatást tett a palesztinai cionista exekutive irodájában. A kormányzó hosszas beszélgetést folytatott a végrehajtó bizottság tagjaival az újjáépítésről és a palesztinai közigazgatás jövőbeli irányairól. Elutazása előtti szombaton sir Herbert Samuel beszédet tartott a Churvaszinagógában. Beszédében kifejezte azt a szándékát, hogy vissza kíván térni Jeruzsálembe. Egyben hangsúlyozta, hogy Erec Jiszraélben mint magánember kíván élni és reméli, hogy nem várnak tőle közéleti munkásságot. Reméli, ugymond, hogy megtalálja itt azt a nyugodalmat, amire szüksége van ahhoz, hogy a világot Palesztina missziójáról felvilágosítsa.

— **A Mizrahi szervezet Altmann Sámuel választotta kongresszusi delegátussá.** Nagyváradról jelentik: A „Mizrahi” erdélyi központjának közgyűlése a Bécsben tartandó XIV. cionistakongresszusa mizrahi delegátusként Altmann Sámuel, elnökségének tagját választotta meg. A Mizrahi szervezet közli tagjaival, hogy miután a mizrahi szervezetek világi központja a bécsi cionista konferenciával egyidejűleg szintén kongresszust tart, az erdélyi mizrahi szervezet — sékelszáma szerint — 11 delegátust küld ki a konferenciára. Az elnökség felhívja a helyi csoportokat, hogy delegátusaik címét (Mizrahi, Oradea Mare, Piața Viteazul 2.) e hó 28-áig okvetlenül jelentsék be.

— **Vajda Ernő vigoperája.** Drezdából jelentik: Az itteni Opera októberben mutatja be *Pol-dini Ede és Vajda Ernő vigoperáját*, a „Farsangi lakodalmat”. Vajda Ernőnek jelenleg öt darabját játszik külföldön.

— **A legfelső bíróság jóváhagyta Eszterházy Lujza elítélését.** Brünnből jelentik: A legfelső bíróság szlovák szenátusa ma foglalkozott Eszterházy Lujza volt grófnő semmisségi panaszával, akit a nyitrai törvényszék és a pozsonyi tábla a csehszlovák köztársaság elleni merénylétek előkészítésének büntette miatt egy évi fogsárra és 20,000 korona pénzbüntetésre ítelt. Betizonosodott róla, hogy Osztenburg magyar ezredessel 1921-ben a Károly-puccs idején kémiszolgálatokat teljesített. A legfelső bíróság a semmisségi panaszt elvetette és az ítéletet helybenhagyta. Eszterházy Lujza a tárgyaláson személyesen résztvett.

— **Októberben új választások lesznek Csehszlovákiában.** Prágából jelentik: A „Narodni Osvožená” illetékes helyről arról értesül, hogy a képviselőházi választásokat októberben megtartják. A választások elé az ország egész lakossága nagy érdeklődéssel tekint.

— **A negyedik Internacionale.** Moszkvából jelentik: Zinovjev egyik legutóbbi beszédében kijelentette, hogy a kommunista mozgalom európai sikertelenségének ellensúlyozására megalakítják a negyedik Internacionalt, mely magába foglalja Kelet minden államát.

— **Élőlények a holdban.** A probléma, vajjon a holdban vannak-e élőlények, mindeztideig negatív megoldást nyert. A hold a csillagvizsgálat eddigi állása szerint kihalt bolygó, amelynek nincsen légköre, nincs vize és nincs egyetlen olyan feltétele, amely lehetővé tehetné a legprimitívbb szerves lények életét. Vulkanos hegyek váltakoznak kiterjedt síkságokkal. Ezeket egykor tűzhányóknak és hatalmas óceánoknak hitték, azonban a csillagvizsgáló műszerek tökéletesedése során rá-

jöttek, hogy i-ban azonban nomus mégis nikus életnek tett az Unio sében kifejti, a holdon, hat egyike a leglagászoknak, a ezzel a kijelen irányt adott,

— **Sziné Színházban.** nyilvános viz-ség előtt Izsó nővennékei. A-ságban kielég-got. A vizsga-számunknak

— **Kedve a cséplőgépi-tik:** Az ipar-tíhvja a pet-hogy tilos a-a másikba sz-rendkívül ves-intézkedik ar-és azok a föl-gozzák meg f-ményes áron

— **Elfogt kosát.** Debra-cmult év őszén kirabolták Rév-A rendőrség eg-bűnösök után, A gyilkosságot rovtomultu be-ügyészségnek.

— **Kettős szállodában.** szombatra virra Boldizsár Mihá-mester, feleségé-el. Előbb az as-ellen fordította-meghalt, a férfi-azt írják, hogy-követésére.

— **Katoliku községben.** Bobruiskban a k-fel, hogy a szov-tolikus templom-alatt a katoliku-emeltek. Az épi-bánost agyonlöt-csendőr is meg-helyre. Bobuisk

— **Szllágy** Budapestről jele-képviselő piszto-temi tanárségédd-meg. A felek ne

— **A drág** natóriumok és o-sonították meg a-kezeltetése előtt-észetén engedje n-natórium bélyeg-gyógyított testré-annak bélyegzőj-rá. A páciens az-eszközül adta od-beperelte a szana-a sanatórium ve-Az operáció költs-lönös reklám tel-ezer dollárt jöved

* **Dollár, ar** készpénzt mag-gyáripában és kamattal gyümö-legtekintélyesebb-hatobb bankja: mos császár-ut

Km

REK

erdélyi és bánági zsidó
nos és dr. Marton Ernő
napra 85 lei, negyedévre
lei, egész évre 850 lei.
nyomását csak a forrás
díjára meg.

naptár

nap

július 27.
július 19.

6

július 28.
július 20.

Samuel jövő terveit
Herbert Samuel elu-
a palesztinai cionista
kormányzó hosszas be-
reghajtó bizottság tag-
palesztinai közigazgatás
zása előtti szombaton
det tartott a Churva-
kifejzte azt a szán-
n térni Jeruzsálembé.
Erec Jizraeiben mint
reméli, hogy nem vár-
got. Reméli, ugymond,
a nyugalomát, amire
a világot Palesztina

ezet Altmann Sá-
sszusi delegátussá.
„Mizrachi“ erdélyi
a Bécsben tartandó
mizrachi delegátu-
elnökségének tagját
chi szervezet közli
mizrachi szervezetek
ionista konferenciá-
ngresszust tart, az
sékelszáma sze-
ki a konferenciára.
yicsoportokat, hogy
achi, Oradea Mare,
ág okvetlenül je-

rája. Drezdából je-
rben mutatja be Pol-
operáját, a „Farsangi
slenleg öt darabját ját-

jóváhagyta Esz-
Brünnből jelentik: A
sa ma foglalkozott
emmisségi panaszával,
pozsonyi tábla a
nerényletek előkészí-
fogházra és 20.000
bizonyosodott róla,
nessel 1921-ben a
tokat teljesített. A
anaszt elvetette és
rházy Lujza a tár-

szítások lesznek
jelentik: A „Na-
elyről arról értesül,
at októberben meg-
ország egész lakos-

onale. Moszkvából
bbi beszédében ki-
mozgalom európai
a megalakítják a
magába foglalja

an. A probléma,
nyek, mindezekig
a csillagvizsgálat
ó, amelynek nin-
s egyetlen olyan
a legprimitívebb
erü hegyek váltá-
zeket egykor tűz-
ak hitték, azonban
esedése során rá-

jöttek, hogy itt már sem tűz, sem víz nincs. Uj-
ban azonban Pickering hírneves amerikai asztron-
omus mégis felfedezte a holdban bizonyos orga-
nikus életnek nyomait. Megfigyeléséről jelentést
tett az Unio csillagászati szövetségének és jelenté-
sében kifejti, hogy primitív rovarokat figyelt meg
a holdon, hatalmas rajokban. Minthogy Pickering
egyike a legkiválóbb és leglelküimeretesebb csil-
lagászoknak, aki maga is több csillagot fedezett fel,
ezzel a kijelentésével a holdkutatásnak egészen új
irányt adott.

— **Színészvizsga a kolozsvári Magyar Színházban.** Tegnap délután mutatkoztak be nyilvános vizsga keretében a kolozsvári közön-
ség előtt Izsó Miklós színésziskolájának végzett növendékei. A fiatal színészek nagy általános-
ságban kielégítő tudásról tettek tanubizonyosá-
got. A vizsga bővebb méltatását következő szá-
munkunk tartjuk fenn.

— **Kedveményes áron kapnak benzint a cséplőgéptulajdonosok.** Bukarestből jelen-
tik: Az iparügyi minisztérium rendeletben fel-
hívja a petroleumfinomítók figyelmét arra,
hogy tilos a nehéz benzinek egyik finomítóból
a másikba szállítása. A rendelet szerint ez
rendkívül veszélyes. A minisztérium egyben
intézkedik arról, hogy a cséplőgéptulajdonosok
és azok a földműves gazdák, akik gépekkel dol-
gozzák meg földeiket, 650 lejért, tehát kedvez-
ményes áron kapjanak benzint.

— **Elfogták a debreceni trafikoszó gyil-
kosát.** Debrecenből jelentik: Enlékeztes, hogy a
mult év őszén ismeretlen tettesek meggyilkolták és
kibabolták Révész Olga itteni trafikotulajdonosnő.
A rendőrség egy éven keresztül hiába kutatott a
bűnösök után, míg végre ma sikerült elfogni őket.
A gyilkosságot Gellért Zsigmond és Plusner József
rovottmulta betörők követték el. Áadták őket az
ügyészségnek.

— **Kettős öngyilkosság egy budapesti
szállodában.** Budapestről jelentik: A péntekről
szombatra virradó éjszakán a Hollandia szállóban
Boldizsár Mihály, harminchároméves szegedi mázoló-
mester, feleségével együtt öngyilkosságot követett
el. Előbb az asszonyt lőtte agyon, aztán önmaga
ellen fordította a revolvert. Az asszony azonnal
meghalt, a férfi haldoklik. Hátrahagyott levelükben
azt írják, hogy életunságuk bírta őket a tett el-
követésére.

— **Katolikusok lázongása egy szovjetorosz
községben.** Lengyel lapok jelentik Minskből:
Bobruiskban a katolikus lakosságot az a hír izgatta
fel, hogy a szovjetkormány reviziót rendelt el a ka-
tolikus templomban és a plébánián. A hír hatása
alatt a katolikusok a templom körül barrikádokat
emeltek. Az építőket csendőrk szörták szét. A plé-
bánost agyonlőtték. Több katolikus és néhány
csendőr is meghalt. A rendet katonaság állította
helyre. Bobruiskban kihirdették az ostromállapotot.

— **Szilágyi Lajos pisztolypárbajt vívott.**
Budapestről jelentik: Szilágyi Lajos nemzetgyűlési
képviselő pisztolypárbajt vívott Lieskő Andor egye-
temi tanáregéddel. A párbajban egyikük sem sebesült
meg. A felek nem békültek ki.

— **A drága monogram.** Amerikában a sza-
natóriumok és orvosok egészen különös fajtáját ho-
nosították meg a reklámnak. A páciensnt ugyanis
kezelése előtt rábírik arra, hogy gyógyulása
esetén engedje meg, hogy a vezető orvos és a sza-
natórium bélyegzőjét rásűssék a behegedt, vagy meg-
gyógyított testrézre. Egy esetben a szanatórium és
annak bélyegzőjét a behegedt vakbélre sűtötték
rá. A páciens azonban később megbánta, hogy
eszközül adta oda magát a különös reklámhoz és
beperele a szanatóriumot. A bíróság elmarasztalta
a szanatórium vezetőjét hátezer dollár kártérítésre.
Az operáció költsége háromezer dollár volt, a kü-
lönös reklám tehát a vakbeles páciensnek három-
ezer dollárt jövedelmezett.

* **Dollár, angol font, svájci frank, román lej
készpénzt magyar mezőgazdánknál, a magyar
gyáriparban és árukereskedelemben heti 3/4 %
kamattal gyümölcsözötti Magyarország békebeli
legtekintélyesebb tőke legerősebb és legmegbíz-
hatóbb bankja: a Róth Bank, Budapest, Vil-
mos császár-ut 45. Alapítási éve: 1906.**

— **A moszkvai héber-színészek világ-
turnéja.** Berlinből jelentik: Josef Zemach, a
moszkvai Habima-művésztrupp igazgatója Berlinbe
érkezett, hogy előkészítse társulatának világtúra-
ját. A Habima-együttes őszkor indul utra és először
Rigában és Kovnában fog előadásokat tartani. Uti-
műsoruk mindössze öt darabból áll: Ansky Dibukja,
Bjelsky Örök zsidója, Leiwik Gólemje, Beer-
Hoffmann Jakob álma és Berger Özönvíze az
egész repertoár. A trupp októberben lesz Berlinben.
Innen beutazzák Középeurópát és a Balkánt és el-
jönnek Bukarestbe is. 1926 tavaszán a világturné
be lesz fejezve.

— **A csekkcsaló és Nietzsche.** Milanóból
jelentik: Karff Rudolf, német bárót több csekk-
csalási ügyből kifolyólag a milánói törvényszék
megidézte a főtárgyalásra. A távollévő báró nem
jelent meg a bírak előtt, ehelyett azonban ujszerű
védekezési módszerrel élt. Memorandumot küldött
a törvényszékhez, amelyben szakszerű filozófiai fej-
tegetésekkel leszögezi, hogy ő hiva Nietzsche
teóriájának. A bárónak nem sok szencsége volt
filozófiai fejtegetéseivel. A bíróság nyolcevi börtö-
nre ítélte.

— **Megindul az utlevél-kényszer és a
vizumok lebontása.** Bécsből jelentik: A Német-
országgal való tárgyalások eredményeként ma már
biztosra vehető, hogy augusztus elsejétől megszűnik
Ausztria és Németország közt a vizum- és utlevél-
kényszer. Mint megbízható helyről jelentik, hasonló
tárgyalások indultak meg Olaszországgal is. A bécsi
olasz követéségről szerzett információink szerint
Olaszország hajlandó a vizumkényszer megszünteté-
sére és ebben a tekintetben Ausztriával a legrovi-
debb idő alatt megkezdik a tárgyalásokat, úgyhogy
ez a könnyítés még az idei nyári fűrdőszében
életbeléppessen.

— **Kuglizőverseny.** A kolozsvári „Test-
vérség“ kuglizőcsoportja új lendületet szándé-
kozik adni ennek a sportnak. E célból kugli-
zőversenyt rendez a Monostori-úton levő Zaj
zon-vendéglőben. Hat héten át minden vasár-
nap délelőtti 10 órától éjjel után 2 óráig és
minden hétfőn este 6 órától éjjel után 2 óráig
tart a verseny. A versenydíjakat kétezer, ezer
és ötszáz lejben állapították meg. A megnyitó
e hó 19 én délelőtti 10 órakor lesz ünnepélyes
keretek között.

* **Dollár, angol font, svájci frank és román
lej átutalásokat, kamatozó folyószámlára elfo-
gad és azt évi 32% és 36% között kamatoz-
tatja Magyarország békebeli legtekintélyesebb,
tőkelegerősebb és legmegbízhatóbb bankja: a Róth
Bank Budapest, VI., Vilmos császár-ut 45.
Alapítási éve: 1906.**

— **Repülőszerecséltenség Olaszország-
ban.** Rómából jelentik: Como közelében két ka-
tonai repülő különböző mutatványokat végzett a
levegőben. A mutatványokat a pilóták szülei is
végignézték. A gépek hirtelen a város fölé emel-
kedtek, később azonban olyan alacsonyra ereszke-
tek, hogy nekiütdtek egy háztetőnek és lezuhan-
tak. A két repülő szörnyethalt, két utasuk pedig
súlyosan megsebesült.

* **Mindenkinek figyelmébe! Nyári me-
legben, kellemesen hűsít és bacilusok ellen véd
a jó kölnivíz használata. Egy üveg „Bijou“
kivonat, egy liter szesz és két deci víz vegyi-
téséből kitűnő Quelques, Fleur, orgona, ibolya
stb. illatu kölnit készíthetünk házilag. Egy
„Bijou“-ára 55 lej és kapható kizárólag a
Rózsa Royal drogériában. (Fóter 26.)**

— **Amundsen előadása az oslói fegy-
házban.** Kopenhágából jelentik: Amundsen hétfőn
előadást tartott az oslói fegyház fegyenceinek re-
pülőtjáról. Egy fegyenc céljától megpillantotta
Amundsen visszatérő sarki repülőgépet és ennek
hatása alatt verset írt, amit elküldött Amundsen-
nek. Ez az eset annyira meghatotta Amundsent,
hogy elhatározta magát az előadás megtartására.

— **Négyszáz vagon kőszén porráégett.**
Königsbergben a szerdáról csütörtökre virradó
éjszaka nagy tüzkatasztrófa dühöngött. A bri-
ket-gyárban kirakásra váró szénrakomány ki-
gyuladt és a tűz, amelynek a nagy szél is tá-
pot adott, másfél óra alatt elhamvasztotta az
ottan álló négyszáz vagon szenet. A tűznek

áldozatul esett több gyárhelyiség és irodák is.
A nagy tűz miatt egyidőre el kellett zárni a
vasuti vonalat. A kár négy millió csehkoro-
nára rug.

* **Dollár, angol font, svájci frank, román lej
készpénzt kihelyezi budapesti bérházakra és
magyarországi mezőgazdasági nagybirtokokra
I. helyü jelzálogbiztosítékkal évi 32% kamat
mellett Magyarország békebeli legtekintélyesebb,
tőkelegerősebb és legmegbízhatóbb bankja: a
Róth Bank jelzálog-osztálya Budapest, VI.,
Vilmos császár-ut 45. Alapítási éve: 1906.**

— **Léderer nem kap kegyelmet.** Buda-
pestről jelentik: Az „Uj Nemzedék“ jelentése
szerint Léderer semmiesetre nem fog kegyel-
met kapni. Az illetékes hatóságok minden elő-
készületet megtettek a halálos ítélet végrehaj-
tására. Léderer most már teljesen felhagyott az
örültség szimulálásával és apatikusan viselkedik.

— **Egy autó négy utasával belerohant
a robogó személyvonatba.** Marosvásárhely-
ről jelentik: Ma reggel borzalmas autókatasz-
trófa történt a Szászrégen közelében fekvő
Körtefája község vasuti állomásánál, ahol egy
Marosvásárhely felé igyekvő személyautó négy
utasával együtt nekirohant az országutat ke-
resztező vasuti pályán robogó vonatnak. Az
autó négy utasával éjjel két órakor indult el
Szászrégenből Marosvásárhely felé. Amikor
Körtefájához értek, ahol az országutat a vasuti
pályával keresztezik, a sofför a keresztezés előtt
lassított, de midőn látta, hogy a sorompó nincs
leeresztve és az ut szabad, ismét teljes sebes-
ségre kapcsolta át a kocsit. Ebben a pillanat-
ban haidt át a vasuti pályán a szászrégen-
marosvásárhelyi személyvonat és az autó neki-
rohant a robogó személyvonatnak. Az autóban
ülők magas ívben repültek ki az autóból és
eszméletüket veszítve terültek el a vasuti pálya
melletti árokban. Az autón ülő Mihály Károly
terménykereskedő és a sofför súlyos láb- és
bordatörést, míg Anton Ferenc szállító és Mol-
nár Nándor gabonakereskedő, csak könnyebb
belső zuzódást szenvedtek. A katasztrófa sebes-
ültjeit még az éj folyamán a szászrégeni kór-
házba szállították.

* **Hebräisch für Selbstunterricht von Prof.
Dr. Karl Willing.** Kursus I: Brief 1—18 und
zwei Beilagen. (Beilage I: Analysen von Verbal-
formen in den Texten der Briefe 1—9, Beilage II:
Lesebuch zur Geschichte Israels.) Kursus II: Brief
19—36, 1 Beilage und Sachregister. (Beilage III:
Die Priesterschrift in den 5 Büchern Mose und
im Buch Josua.) Jeder Brief einzeln 1 Mark, jeder
Kursus in Karton und Decke 18 Mark, das voll-
ständige Werk Kursus I und II in Karton und
Decke 30 Mark. Megrendelhető Lepagenál, Cluj-
Kolozsvár. Exlibris előfizetők ingyen kapnak egy
Probefriefet. Exlibris prospektus ingyen.

Nagy
harisnyavásár
mélyen leszállított árakkal.

Kötött harisnya min- den színben	lei	25
Flohr-harisnya minden színben	lei	53
Muszlín harisnya divat- színben	lei	69
Cérna-muszlín minden színben	lei	98
Selyemfátyol harisnyát minden színben	lei	125

BLATT
FÓTER 13
Divatüzletben és kőboltokban értékesítik!
A legjobb harisnyák csak BLATT-nál kaphatók!

Kristály Kereskedők figyelmébe! Festünk ezintartóan adjusztálva bár-
milyen színre végárukat, fejkendőket, pamut- és gypju tonlat.
Nagybani festésnél árendemény! Telefon
kelmefestő, vegytisztító és gőzmosó-gyár 5 0 0

KOZGAZDASAG

A kolozsvári kamara választónévjegyzékéből a vállalatok képviselőinek nyolcvan százaléka kimaradt

Sürgősen be kell jelenteni a kereskedelmi és ipari cégek választásra jogosult tagjait

(Cluj-Kolozsvár, július 18. Az Uj Kelet tudósítójától.) Jelentettük és külön is felhívtuk a kereskedelmi és ipari cégek figyelmét arra, hogy a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara kifüggesztette azoknak a kamarai tagoknak névjegyzékét, akik a szeptember 12-iki igazgatótanács választásokon választó és választható jogosultsággal bírnak. A közszemlére kitett választók névjegyzékét átnézve, nagy meglepetéssel állapítjuk meg, hogy

azok a kereskedelmi és ipari cégek, amelyek nem egyéni név alatt, vagyis nem a tulajdonos neve alatt működnek, csak nagyon kis számban, alig tizenöt-husz százalékban vannak a névjegyzékbe felvéve.

Miután a kamarák reorganizálásáról szóló törvény úgy intézkedik, hogy azok a cégek, amelyek nem a cégtulajdonos neve alatt működnek, nem vehetők fel a választó névjegyzékbe, a kamara vezetősége felhívással fordult a körzetéhez tartozó összes kereskedelmi és ipari cégekhez, amelyben felhívta őket, hogy záros határidőn belül a vonatkozó törvény ötödik szakaszának b) és c) pontja értelmében jelentsék be azon tagjaikat, akik választójoggal rendelkeznek. Ennek

a felhívásnak, úgy látszik, a vállalatoknak csak egy része tett eleget és ennek következménye az lett, hogy nagyrésztük kimaradt a választói névjegyzékből.

Nem akarunk bővebben rámutatni arra, hogy milyen fontossággal bír a cégek szempontjából az, hogy a kamara szeptemberi választásán résztvegyenek, mert ezzel a kérdéssel a törvény ismertetése idején kimerítően foglalkoztunk. Csodálkozunk azonban, hogy a cégek egyrésze nem ismerte fel saját jólfelgott és a jövőbe vágó érdekét és a bejelentési felhívásnak nem tett eleget, aminek következménye az lett, hogy a kolozsvári kereske-

Ujabb román petróleumtelepeket kaptak külföldi cégek. Bukarestből jelentik: A legfőbb bányászati tanács újabb petróleumtelepeket osztott ki tegnapi ülésén külföldi cégeknek. A „Franco-Romana” társaság két területet kapott, egyet Runcuban, egyet pedig Ochiuriban. A társaság azonban lemondott a területek kitermeléséről, mert olyan helyen vannak, hogy azok kiaknázása horribilis költségekbe kerülne és így nem tartja rentabilisnak. A „Romänien Consolide de Old” két területet kapott Tirsapouba, kettőt Moreni de Nordban és egyet Ochiuriban. A „Columbia”-cég egyet kapott Ochiuriban és egyet Gura Ocniiban. A telepek kitermelését már a közeljövőben megkezdik.

Aranykutató mérnökök kongresszusa Bukarestben. Bukarestből jelentik: A bányakutató mérnökök közelebről Bukarestben nemzetközi kongresszust tartanak, melynek elnökségét Károly trónörökös vállalta. A kongresszust M-tianu Traian egyetemi tanár készíti elő. A román vasutakon a kongresszusra utazók 75 százalékos kedvezményben részesülnek. A külföldről jövők ingyen román vizumot kapnak.

A gyáriparosok akciója a sérelmes munkaszüneti rendelkezések ellen. A kolozsvári Gyáriparosok és Munkaadók Szövetsége ma memorandumot készített a munkaszüneti törvény egyes sérelmes intézkedései ellen. A memorandumot a munkaügyi miniszter elé fogják terjeszteni és többek között rámutatva arra, hogy a törvény és annak végrehajtási utasítása kifejezésre juttatja azt a tendenciát, hogy a déli munkaszüneti rendelkezé-

delmi és iparkamara körzetéhez tartozó vállalatok képviselőinek mintegy nyolcvan százaléka nem szerepel a választónévjegyzékben.

Ismételten felhívjuk tehát az érdekeltek figyelmét arra, hogy a törvény értelmében

közkereseti társaságoknál és komandit társaságoknál a cégjegyzésre jogosult tagok, részvénytársaságoknál az igazgató-ság tagjai, a korlátolt felelősségű társaságoknál pedig a céget jegyzők választó és választható tagjai a kamarának.

Azoknál a kereskedelmi, ipari, vagy egyéni vállalatoknál, amelyek a székhelyen kívül fiókokkal rendelkeznek, a fiókoknál a cégjegyzésre jogosult igazgató gyakorolja a választójogot. Nők, akik a fenti kategóriák valamelyikéhez tartoznak, hasonlóképpen tagjai a kereskedelmi és iparkamarának.

Azok a vállalatok tehát, akik a kamara felhívásának nem tettek még eleget és így kimaradtak a választónévjegyzékből,

haladéktalanul jelentsék be választói jogosultsággal rendelkező tagjaikat,

nehogy egy olyan jog gyakorlásától essenek el, amely óriási hátrányára lehet a vállalatnak. Még egyszer közöljük tehát, hogy a választónévjegyzék Kolozsvárt a kereskedelmi és iparkamaránál, a többi városokban a városi tanácsnál, a községi cégekre vonatkozó névjegyzék pedig a megye székhelyén lévő városi tanácsnál vannak kifüggesztve.

Amenyiben valamelyik kereskedő, iparos, vagy cég képviselője a választónévjegyzékben nem szerepel, ez ellen legkésőbb július 31-ig felterjesztéssel élhet a kamarához.

Ezen idén tuli bejelentések nem lesznek figyelembe véve. A Gyáriparosok és Munkaadók Szövetsége egyébként ma ugyancsak felhívással fordult tagjaihoz, amelyben a választási jog gyakorlásának fontosságára hívja fel a tagok figyelmét.

sek szociális célt akarnak szolgálni. Ezen alap gondolat megsértéseként viszont a július 4-iki Deciziumi ministeriale az egységes munkaidővel, tehát a szociális alapon dolgozó vállalatokat sem veszi ki a déli 13-15 közötti ebéd-szüneti kötelezettség alól s ilyformán kényszeríti őket, hogy visszatérjenek a megosztott, tehát délelőtti és délutáni munkához. A végrehajtási rendelet 26. és 27. ik artikulusai világosan kimondják, hogy a törvény kivételezéseire jogot tartó vállalatok ezirányú kéréseiket a munkaügyi inspektorátushoz adják be, akik 10 napon belül kötelesek a kérvényt elbírálni. A végrehajtási utasítás ezen intézkedésének jóakaratu keresztülvitele sok zavart megelőzhetett volna, de a munkaügyi minisztérium elkobozza az inspektorátusok ezen jogát s centrális elintéztést tesz kötelezővé, ami egyes vállalatoknak hetekig tartó kollíziót jelent a közigazgatási hatóságokkal. A sérelmes intézkedések gyors orvoslását kéri a munkaügyi miniszter.

Felborult a román-amerikai pénzügyi egyezmény. Bukarestből jelentik: Az „Argus” értesítése szerint a Banca Nationala nem egyezik bele abba az egyezménybe, amit Cherceez kötött Paul Henry amerikai megbízottal a háboru előtti magánadósságok ügyében. Illetékes körök emiatt az egyezményt felborították tekintik.

A buzavásárló Románia. Newyorkból jelentik: Az amerikai földművelésügyi minisztérium közlése szerint Romániának a világ gabonapiacán a buzavásárlók között való megjelenése feltűnést keltő esemény. A háboru előtt Románia fontos exportállam volt. 1809 és

1913 között átlagos buzatermelése 87 millió bushel volt, amiből 55 milliót kivittek. A békeszerződések után Románia olyan területekhez jutott, amelyeknek évi átlagos termelése 72 millió bushel volt, úgyhogy a mai Romániának voltaképpen 159 millió bushelt kellene termelnie. Mindamellett a háboru óta Románia képtelen volt említésre érdemes kivitelű fölmutatni. Ezeket a körülményeket az amerikai szakvélemény a román földreformnak, továbbá annak tulajdonítja, hogy az ország képtelen volt mezőgazdasági termelésével alkalmazkodni a változott viszonyokhoz.

TÓZSDE

Július 17-én

A lej: Zürichben 250 50, Párisban 10-25, Budapestben 333, Bécsben 331.

Kolozsvár. A piac változatlan, főleg a kínálat dominál. Az árfolyamok a következők:

Bécs 29-70—29 60, Prága 6 20—6-25, Budapest 335—337, Páris 9 90—9 95, Zürich 40 70—40-85, Newyork 208-00—209 50, London 1018—1022, Milánó 8-85—8-85.

Zürich. Zárlat: Berlin 122-88, Amsterdam 206-60, Newyork 515-00, London 2504-00, Páris 2425 00, Milánó 1907 00, Prága 1525-00, Budapest —, Belgrád 9-05, Bukarest 250-00—250-00, Varsó 98 00, Bécs 72 50,

Bukarest. Devizák: Páris 9-88, Berlin —, London 10-18, Newyork 209-00, Milánó 7-55, Zürich 40 60, Bécs 29-50, Prága 6-20, Budapest —.

Bukarest. Valuták: Napoleon 790, német márka 49 50, leva 1-47, török lira 113, font sterling 1020, francia frank 10-40, svájci frank 41-00, olasz lira 8-00, drachma 3-40, dinár 3-60, dollár 209-00, lengyel forint 39 50, osztrák schilling 31-50, magyar korona 30-00, cseh korona 6-30, belga frank —, holland forint —.

SPORT

A Haggibbor máramarosszigeti és szatmári szereplése elé

(Cluj-Kolozsvár, július 18. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Haggibbor Máramarosszigetre utazott, hogy az ottani zsidó csapattal, a Samsonnal barátságos mérkőzés keretében találkozzon. Visszafelé jövet hétfőn Szatmáron a Barkochba-val is fog egy mérkőzést játszani.

Mindkét mérkőzés elé nagy érdeklődéssel tekint a két város sporttársadalma. Máramarosszigeti jelentés szerint a Haggibbor fogadtatására ott olyan előkészületeket tesznek, aminőre Máramarosszigeten még nem volt példa.

A Haggibbor egyébként komplett csapattal utazott el a kétnapos turára. Tartalékok is vittek magukkal úgy, hogy hétfőn felfrissített csapattal veszik fel a küzdelmet a Barkochba ellen.

A kolozsvári és nagyvárad kerület ifjúsági bajnokcsapatai találkoznak ma Szatmáron. Hosszas tárgyalások után meg egyezés jött létre a Victoria és a szatmári Törekvés ifjúsági csapatai között egy mérkőzésre, melyet ma tartanak meg Szatmáron.

Somfai, Szepes és Egri az angol bajnoki versenyen. Pénteken kezdődött a küz-

Óvás!

Cipőke: eskedők figyelmébe!

Kérjük tisztelt vevőinket, jól vigyázzanak, ne hogy mi gyártmányaink helyett csekélyebb értékű utánszettekkel félrevezetésekk megukat. Tudomásunkra jutott ugyanis, hogy cipőgyártók-cipőke az általunk alkalmazott cíkjűmnek (147) felhasználása mellett igyekeznek vevőinket megévesztetni más gyártmányokkal.

A legjobb gummitápu **tennisz-cipők** csak a mi gyártmányaink, melyek védjegyükkel: **sas-sal és „L'AIGLE”** szó-védjeggyel vannak ellátva.

HUTCHINSON cég, Paris.

Képviselve Bucurestiben a PENTAGON cég által.

Figyelem! A zsidó nagy ünnepekre való tekintettel, megjelenik **aug. 9-én** mellékletként **ROSENZWEIG ANTAL** Cluj (P. Mihai Viteazul 38) zsidó könyvkereskedésének árjegyzéke. מוכר ספרים

delem London bajnokságaiért. négy száznegyven sikfutás előfutara meg a negyedik tamarait és döntő starthoz áll Som meg a súlydöntő hétmérföldes előfutamai. A ritja, a súlydöntő Egri Kálmán b

Előkészületek

pólomeccsre. csapata rendkívül olimpiai bajnok meg kedden Páris francia csapatot. magyar-francia franciák ezen a csorbát, amelyet válogatott csapat kapitány készíti együttes akarja gattott jelöltek a a magyar-francia uszodában.

Árverés

Fehér Miklós megbízásából közlünk **Paris 53 szám 25 én délután 3 óráig**, késedelem nélkül megvásárolható ingóságok, hergerű „R-kord” mális felszerelés 470 w/m dobszék szerkezett, normál 80,000 lej, szobaságok a legtöbbet. Vevni szánók árverés megkezdéséig jelezni kezébe letételeles a vételár után nyomban kész elszállítatni.

Cluj, 1925 július

MART
Cluj, Pata
מארט
מארט
מארט

Természetes
VIT
Ovakodjunk

ése 87 millió... kivitték. A bé... területek... agos termelése... a mai Romá... ushelt kellene... ró óta Románia... kivített fölmu... az amerikai... mnak, továbbá... szág képtelen... alkalmazkodni.

an 10-25, Buda-

an, főleg a ki... vetkezők:

-6-25, Budapest
Zürich 40 70 -
London 1018 -

88, Amsterdam
2504-00, Páris
1525-00, Buda-
rest 250-00 -

9 88, Berlin
209-00, Milánó
0, Prága 6-20,

n 790, német
lira 118, font
svájci frank
3-40, dinár
39 50, osztrák
00, cseh korona
nt - - -

**rosszigeti
ése elé**

Uj Kelet tu... amarosszigetre... pattal, a Sam... ében találko... tmáron a Ber... játszani.

érdeklődéssel... na. Mramaros... ibbor fogadta... sznek, aminöre... példa.
plett csapat... Tartalékot is... on felfrissített... a Barkochba

i kerület ifju... sztmáron. Hosz... tt létre a Vie... usági csapatai... a tartanak meg

z angol baj... dött a küz...

figyelmébe!

zanak, nehogy... eleyebb értékű... akat. Tudomá... kere-kedők az... (47) felhasznál... megéveszteni

ipők csak a... nktel: sae... gygel vannak

aris.
PENTAGON

ihai Viteazul
מור כפר

delem Londonban Anglia nemzetközi atlétikai bajnokságaiért. Az első nap lesz a kétszázhusz, négyszáznyolcvan és nyolcszáznyolcvan jardos siktutás előfutama. Ezenfelül pénteken tartják meg a negyed angol mérföldes gátfutás előfutamat és döntőt, amely versenyben talán starthoz áll Somfai Elemér is. Pénteken lesz még a súlydobás, diszkoszvetés, hármasugrás, hétmérföldes gyaloglás és az olimpiai staféta előfutamai. A hármasugrásnak Somfai a favoritja, a súlydobásban és diszkoszvetésben pedig Egri Kálmán könnyen helyezést érhet el.

Előkészületek a magyar-francia vízipólómeccsre. Franciaország válogatott vízipólócsapata rendkívül büszke arra, hogy megnyerte az olimpiai bajnokságot. Ezt a büszkeséget tépázta meg kedden Párisban az FTC, amikor legyőzte a francia csapatot. Július 26-án lesz Budapesten a magyar-francia válogatott vízipólómérkőzés és a franciák ezen a meccsen szeretnék reparálni azt a csorbát, amelyet az FTC ejtett rajtuk. A magyar válogatott csapatot Belezny László dr. szövetségi kapitány készíti elő, aki a legjobb formában lévő együttest akarja a franciák ellen kiállítani. A válogatott jelöltek a jövő héten két tréninget tartanak a magyar-francia meccs színhelyén, a Csonkauszodában.

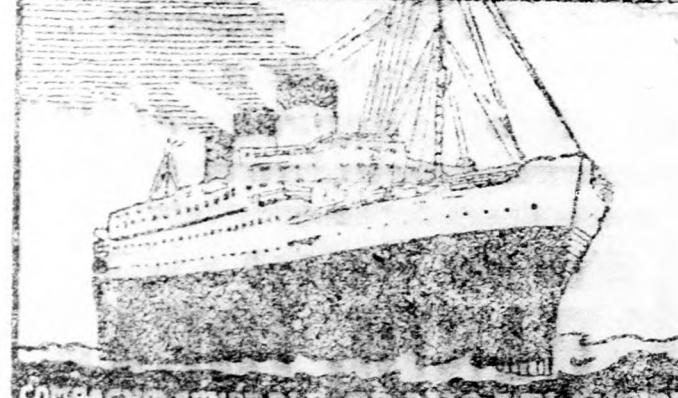
Árverési hirdetés

Fehér Miklós Gépgyár Rt. bizományi Iserakita megbízásából közhírré teszem, hogy *Clujban, Str. Paris 53 szám alatt levő telepen 1925 évi július 25 én délután 3 órakor tartandó nyilvános árverésen, késedelmes vevő rovására és veszélyére, közjegyző közbenjöttével el fognak adni a következő ingóságok, u. m. 1 drb. új, 3 lóerájű álló hergerű „R-kord” beziemotor vizitautóval, normális felszerelés el, továbbá 1 drb. új „MRS” jelű 470 m/m dotszélességű cséplőgép, egyszerű tisztító szerkezettel, normális felszereléssel. Kikiáltási ár: 80,000 lej, azonban az árverés tárgyát képező ingóságok a legtöbbet ígérnek ez áron alul is eladottnak. Venni szándékozók a kikiáltási ár 10% át az árverés megkezdése előtt bántapénzkéut, eljáró közjegyző kezébe letétbe helyezni tartoznak. A vevő köteles a vételárat és a törvényes illetéket a leütés után nyomban készpénzben kifizetni és a gépeket elszállíttatni.*

Cluj, 1925 július 18-án.

Dr. Fischer József, ügyvéd.
Cluj, Str. Memorandului 18.

MARTIN PAL jun.
Cluj, Piața Mihail Viteazul 25.
כשר ועלכווארען פאבריק
ערינגס אלעדלויח ועלכווארען
פאבריק: פאסט פער פאסטען ענדערן ענדערן ענדערן
פאבריק: פאסט פער פאסטען ענדערן ענדערן ענדערן

Luxusutazás — Gyorsutvonalak a francia kikötőkől:
New-York — Canada
Cuba — Mexiko
Venezuela - Haiti - Antillák
Marecco - Algir - Tunisz
és más kikötőkbe.
Információkkal és jegyekkel szolgál:
„SARNIA” S. A. Bucurest,
Pnsagiul Comédia
Táviraicim: Transatbuc.
Badar 259

Természetes ásványviz. **Celestin**
VICHY Grand-Grille Hopital
Ovakodjunk az utánzatoktól. **Vichy-Etat** só lugsavas, emészthető víz házi elkészítés. **Vichy-Etat** pastillák evés után elősegítik az emésztést.

Zsoldos tanintézet
Az ország legrégebb és legjobb előkészítő tanintézete. Teljes anyagi felelősség mellett készít elő középiskolai magánvizsgákra, **örötségre** vidéki tanulókat is.
Budapest, VII, Dohány-u. 84. Tel. I. 124-47.

STOEVER
LEPAGE
Garancia mellett részlete is.
Kérjen ajánlatot gyárképp. Lepage papírüzletitől Cluj

Minden ellenkező h iradással szemben értesitem a n. é. közönséget, hogy 1884. év óta fennálló

tűzifa-üzletünket

továbbra is Stotter Jakob örökösei cég alatt, mint egyedüli tulajdonos folytatom és a n. é. közönség eddigi és ezutáni sz. támogatását fokozott gondos kiszolgálással óhajtom kiérdemelni.

Teljes tisztelettel

Stotter Aladár
iroda: Str. Memorandului 12.
Telefon 800-762.

Tegyen próbarendelést. Vágott vagy ölfaminden mennyiségben és minőségben.

Friss töltésű
Marienbadi,
Selters (Németországi)
Salvator, Giesshübl, Karlsbadi,
Ronceno, Levicov és Guber,
Igmándi és Ferencz József
vizek
ugyszintén
Karlsbadisó
a legolcsóbb napi árban kapható a **Szatmári Kereskedelmi Rt.-nél**
Satumare. Sürgőnyei n. Hermes. Telef. 205.

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

Két filmbemutató. A Fundatia Culturala Principele Carol kolozsvári filmesztálya, amely tudvalevőleg Károly trónörökös kulturálapítványa, hétfőn este kezdi meg a Magyar Színházban sorozatos filmelőadását. Ebből az alkalomból a filmesztálya ma délelőtt bemutató előadást tartott a sajtó képviselői előtt, amelyek azt a két filmet pergették le, amelyek első ízben lesznek a Magyar Színházban előadva. Az egyik film a „Vérnász”. Tízfelvonásos monumentális alkotás, amelyben a XVI. századbeli véres francia vallásháborúk elevekednek meg, Navarrai Henrik, a Hugenották vezére, ezeröttszázhetvenkettőben eljegyi IX. Károly, Franciaország gyöngékező királyának nővérét. Az eljegyzés hatodik napján még tartanak az ünnepségek, amikor IX. Károly nagyravágyó anyja, Medici Katalin, ráveszi fiát arra, hogy a hugenották halálos ítéletét írja alá. Azon az éjszakán (*Bertalan-éj*) megkezdődnek a mézárások. A véres események között, mint iszaptengerből fehérvirág bontakozik ki két egymáshoz vágyó szív találkozása. A film pazar kiállításban vetekedik az összes eddig bemutatott nagy amerikai filmekkel. Mindvégig lebilincselő és a főszereplő Norman *Talmadge* tudásának legjavát adja. A másik film egyfelvonásos és az Avram Jancu-ünnepségeket mutatja be. A film élvezet benünket a nemzeti hős születési helyére, a Marosmenti Vidra községbe, majd végigvonul azokon a helyeken, ahol az ünnepségek voltak és ahol a szabadságért nagy harcait küzdötte a népvészér. Ennek a filmnek a felvételeit Károly trónörökös kulturálapítványának filmesztálya, a *Mold-film* készítette nagy gondnal és precizitással.

Poór Lily és Forgács Sándor sikerei Brassóban. A kolozsvári Magyar Színház két kitünő művésze tegnap este Brassóban Fehér Imre társulatánál vendégszerepelt. Lengyel Menyhért nagyszerű „Antoniájá”-ban a színházat zsufozásig megtöltő közönség tüntető melegséggel fogadta a vendég szereplő művészeket és a felvonások végén viharos ünneplésben részesítette őket. Különösen a darab címszerepében excelláló Poór Lilynek volt nagy és őszinte sikere. Ma este a „Lyon Lea” vezétszerepeiben lépnek fel.

A színházi iroda közleményel
Vasárnap d. u. fél 6-kor: Körösladányi szuggesziois mutatványai. (Sorozat 293)
Vasárnap este fél 9-kor: Körösladányi telepatikus és szuggesziois mutatványai (Sorozat 294)

Mozgók műsora.
Select-mozgó. Vasárnap, július 19. *Párbaj Zigotto és Charlie Chaplin között.* Nagy amerikai film: öchézt 8 felvonásban. Főszerepekben Zigotto és Charlie Chaplin.
Urania-mozgó. Vasárnap, július 19. *Mackó ur kalandjai.* Nevettető vígjáték, 6 felvonásban. Főszerepben a törpe Zoli.

Apollo-mozgó. Vasárnap, július 19. *A néma óriás.* Szencációs dráma, 10 felvonásban. Főszerepben Lucian Albertini Samson.

Hölgyeim! Film kalapudonságok óriási választékban 350 lei minden formában. **Régi filckalapokat 48 óra alatt formál és alakít az**
„IDEAL”
kalapszalonn, Cluj, Reg. Ferdinand 8. (Golya-áruházszal szemben).

Kérjen mindenütt
PIERRE
borotva-pengét.
A legjobb fémkeverék, a legötötebb gyártmány. Garantált minőség.
1800

